

ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 29.4.2013
COM(2013) 229 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Стратегически насоки за устойчивото развитие на сектора на аквакултурите на
ЕС**

СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА, ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА НА РЕГИОНИТЕ

Стратегически насоки за устойчивото развитие на сектора на аквакултурите на ЕС

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Европейският сектор на аквакултурите предлага висококачествени продукти при спазване на строги стандарти за устойчивостта на околната среда, здравето на животните и защитата на потребителите. Отличното качество на морските храни от ЕС¹ следва да представлява значително конкурентно предимство за сектора на аквакултурите в ЕС; производството на аквакултури в ЕС обаче е в застой, докато в други региони на планетата отбелязва силен растеж.

През 2010 г. стойността на производството на аквакултури в ЕС бе в размер на 3,1 милиарда евро за 1,26 милиона тона продукция. Понастоящем пазарът за морски храни на ЕС бива снабдяван на 25 % от риболовни дейности в ЕС, 65 % от внос и 10 % от аквакултури в ЕС². Общото видимо потребление на рибни продукти и продукти от аквакултури в ЕС възлеза на около 13,2 млн. тона³.

Наличните данни показват нарастващо несъответствие — 8 милиона тона според преценките — между нивото на консумация на морски храни в ЕС и обема на уловите от риболов. Комисията и държавите членки могат да допринесат за това, този недостиг да бъде частично запълнен с продукти от устойчива в екологичен, социален и икономически план аквакултура на ЕС.

Въз основа на настоящата производителност на труда всеки произведен от сектора на аквакултурите в ЕС процентен пункт от настоящото потребление в Съюза, би допринесъл за създаването на 3000 — 4000 работни места на пълно работно време⁴. Тази цифра потвърждава, че макар и аквакултурата да представлява сравнително малка част от икономиката на ЕС, тя има потенциал за стимулиране на растежа и създаването на работни места в крайбрежните и вътрешните зони на ЕС. Тяното сътрудничество с преработвателната промишленост може допълнително да допринесе за създаването на работни места и за повишаването на конкурентоспособността в двата сектора. Аквакултурата е един от стълбовете на стратегията на ЕС за „син растеж“⁵, а развитието ѝ може да допринесе за стратегията „Европа 2020“.

---

¹ За целите на настоящото съобщение терминът „морски храни“ включва всички продукти от риболов и аквакултури

² SEC(2011)883

³ Статистика на ГД „Морско дело и рибарство“ въз основа на данни от Евростат.

⁴ Статистика на ГД „Морско дело и рибарство“ въз основа на данни от НТИКР (STECF-OWP-12-03)

⁵ COM(2012) 494

2. СЕКТОРЪТ НА АКВАКУЛТУРИТЕ В РЕФОРМАТА НА ОБЩАТА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА РИБАРСТВОТО

Предложението за реформа на общата политика в областта на рибарството (ОПОР)⁶ има за цел секторът на аквакултурите да бъде насърчаван посредством отворен метод на координация: процес на доброволно сътрудничество въз основа на стратегически насоки и многогодишни национални стратегически планове, в които са определени общи цели и, когато е възможно, показатели за измерване на напредъка в постигането на тези цели.

За да се постигнат тези цели, трябва да бъдат ангажирани всички заинтересовани страни: властите, промишлеността, търговци на дребно, асоциации на потребителите, както и от представители на гражданското общество. Предложеният консултативен съвет по аквакултурите е предназначен да играе важна роля в този смисъл.

Тези стратегически насоки имат за цел да подпомогнат държавите членки при разработването на техните собствени национални цели, като отчитат съответните си начални позиции, национални особености и институционални договорености. Въпросите, които обхваща законодателството на ЕС, не са обект на внимание в рамките на отворения метод на координация, но те осигуряват рамката за дейностите му.

Аквакултурите зависят от това морските и сладките води да са чисти и здравословни. Европейското законодателство в областта на околната среда — и по-конкретно Рамковата директива за водите⁷, Рамковата директива за морска стратегия⁸ и Регламентът относно използването в аквакултурите на чуждоземни и неприсъстващи в района видове⁹ — гарантира, че тези предварителни условия са изпълнени. Законодателството на ЕС също така установява високите стандарти в областта на здравеопазването, защитата на потребителите и устойчивостта на околната среда, с които трябва да бъдат съобразени дейностите, свързани с аквакултурата в ЕС. Тези стандарти имат отражение върху разходите за производителите, но могат да бъдат превърнати в конкурентно предимство, ако вниманието на потребителите бъде насочено върху качеството, и могат също така да допринесат за приемането на аквакултурата на местно равнище. Реформата на ОПОР се основава на тези високи стандарти.

Комисията възнамерява да помогне на националните и регионалните администрации да прилагат законодателството на ЕС в областта на околната среда, без да се налага ненужна тежест върху производителите. За тази цел бяха публикувани насоки за интегриране на аквакултурата в обектите от „Натура 2000“¹⁰, а Комисията възнамерява да започне работа върху подобни насоки относно аквакултурите и Рамковата директива за водите и Рамковата директива за морска стратегия.

⁶ COM(2011) 425

⁷ Директива 2000/60/ЕО

⁸ Директива 2008/56/ЕО

⁹ Регламент (ЕС) № 304/2011

¹⁰ <http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/Aqua-N2000%20guide.pdf>

3. СТРАТЕГИЧЕСКИ НАСОКИ ЗА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ НА СЕКТОРА НА АКВАКУЛТУРИТЕ НА ЕС

Настоящото съобщение се основава на резултатите от консултациите със заинтересованите страни, като отчита анализа, извършена от Съвместния изследователски център¹¹. Четири приоритетни области ще бъдат разгледани с цел отключването на потенциала на аквакултурата в ЕС: административни процедури, координирано пространствено планиране, конкурентоспособност и равностойни условия на конкуренция.

Секторът на аквакултурите може да допринесе за общата цел да се запълни несъответствието между потреблението и производството на морски храни в ЕС по устойчив в екологично, социално и икономическо отношение начин. За тази цел всяка държава членка се приканва да посочи в многогодишния национален план целта си за растеж по отношение на аквакултурата (обем и стойност) за обхванатия от плана период.

3.1. Опростяване на административните процедури

Административните разходи и времето на осъществяване играят важна роля при определянето на цялостната конкурентоспособност и развитието на даден икономически отрасъл. Към момента е налична само ограничена информация за времето и разходите за издаването на лицензи за ново стопанство за аквакултури, а Комисията не разполага с цялостен преглед на основните трудности. Наличната информация сочи, че в редица държави членки процедурите за издаване на разрешение често отнемат около 2—3 години, преди да бъдат напълно завършени;¹² а има и примери за значително по-дълги срокове. За сравнение, представени в изследване на Европейския парламент данни сочат, че средното време за издаване на лицензи за стопанствата за аквакултури в Норвегия е било 12 месеца, като това време е намалено на 6 месеца с въвеждането на „единично звено за контакт“¹³.

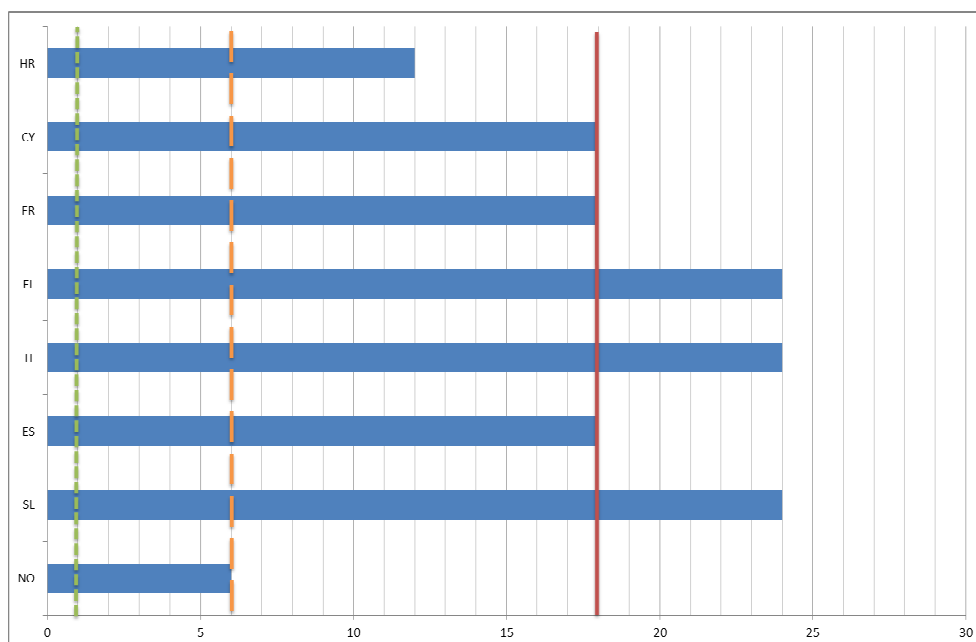
Време за издаване на лиценз за стопанствата за аквакултури в някои държави членки и Норвегия (в месеци)

---

¹¹ Технически доклад на Съвместния изследователски център „Подход към показателите за ефективност на европейската аквакултура“

¹² Данни от проекта на ФАО SHoCMed, публикувани с информация от някои сдружения на производителите и обществени органи:
http://www.faosipam.org/?pag=content/_ShowPortal&Portal=SHOCMED

¹³ <http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29819>

 = време за издаване на лиценз за новите стопанства за аквакултури

 = средна продължителност за издаване на лицензи за морски вятърни електроцентрали на територията на ЕС¹⁴

 = отчетено време за издаване на лиценз за земеделски стопанства в две държави членки

 = целево време за издаване на лицензи за нови МСП (План за действие „Предприемачество 2020 г.“)

Източници: вътрешна статистика въз основа на данни от SHoCMed, Windbarriers, проучването на Европейския парламент IP/B/PECH/NT/2008 176 и информация, предоставена от някои сдружения на производители и обществени органи.

Повечето производители на аквакултури са МСП и са прекомерно засегнати от административните формалности: относителният дял на регулаторните и административните разходи в сравнение с оборота и броя на служителите може да бъде до 10 пъти по-голям за МСП, отколкото за големите дружества в общата икономика¹⁵. Намалването на ненужната регулаторна тежест остава на челно място в политическата програма на Комисията. Като последващо действие във връзка с преразглеждането на Акта за малките предприятия („Small Business Act) от април 2011 г. Комисията предложи план за действие за подкрепа на предприемачеството в Европа. Планът за действие приканва държавите членки към съкращаване на времето за издаване на лиценз и други разрешителни, необходими за започването на търговска дейност, на един месец до края на 2015 г.¹⁶ при условие че изискванията на европейското

¹⁴ http://www.windbarriers.eu/fileadmin/WB_docs/documents/WindBarriers_report.pdf

¹⁵ <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/business-environment/administrative-burdens/>

¹⁶ COM(2012) 795 final

законодателство в областта на околната среда са изпълнени. Като първа стъпка е необходимо да се осъществи цялостен аналитичен преглед:

- **Цел за държавите членки:** С цел да се установят възможностите за усъвършенстване на процедурите и намаляване на административната тежест, държавите членки се приканват до края на 2013 г. да събират информация относно:
  - 1) Брой нови лицензи, издадени в периода 2007—2013 г. (п.)
  - 2) Процент на успеваемост на заявленията за лицензи (%)
  - 3) Брой заявления, които понастоящем се обработват (п.)
  - 4) Средна продължителност за завършване на процедурата по издаване на лиценз (в месеци)
  - 5) Брой обществени органи, участващи в процедурата за разрешаване (п.)
  - 6) Средни разходи на процедурите за издаване на лиценз за нова търговска дейност (EUR)
  - 7) Средна продължителност на лиценза (години)
- **Цели за Комисията:** Въз основа на данните, събрани от държавите членки, и в сътрудничество със съответните органи тя следва да определи до лятото на 2014 г. най-добрите практики и резерви за подобряване, включително чрез подкрепата на учредената от Комисията Група на високо равнище за намаляване на административните тежести, чийто мандат е да подпомага публичните администрации на държавите членки да прилагат законодателството на ЕС по начин, който е по-ефикасен и отговаря в по-голяма степен на потребностите на заинтересованите страни¹⁷. До второто тримесечие на 2014 г. следва да се изготвят документи с насоки относно изискванията на Рамковата директива за водите и Рамковата директива за морска стратегия по отношение на аквакултурите, с цел да се подпомогне държавите членки и предприятията при прилагането на законодателството на ЕС и да се покаже как защитата на околната среда може да бъде съвместима с устойчива аквакултура.
- **Цел за консултативния съвет по аквакултурите:** До април 2014 г. той следва да осъществи преглед на административните процедури и на основната административна тежест по отношение на време и разходи в различни видове стопанства за аквакултури в държавите членки.

3.2. Осигуряване на устойчиво развитие и растеж на сектора на аквакултурите чрез координирано пространствено планиране

Различни проучвания показваха, че наличието на пространствени планове може да спомогне за намаляване на несигурността, улесняване на инвестициите и ускоряване на развитието на сектори като аквакултурата или възобновяемата

¹⁷

За повече информация относно Групата на високо равнище:
http://ec.europa.eu/dgs/secretariat_general/admin_burden/ind_stakeholders/ind_stakeholders_en.htm

енергия от инсталации в морето¹⁸. Липсата на място, често сочена като възпрепятстващ фактор за разширяването на сектора на морските аквакултури на ЕС, може да бъде преодоляна чрез идентифициране на най-подходящите места за отглеждане на аквакултури, тъй като сегашните площи и брегови ивици, определени за свързани с аквакултурата дейности, изглеждат ограничени¹⁹.

Вътрешното планиране обикновено е по-напреднало в сравнение с морското планиране, например поради наличието на кадастрални или рейтингови системи, които правят информацията леснодостъпна за всички заинтересовани институции. Определянето на най-подходящите за сладководната аквакултура области ще спомогне за увеличаване на продукцията, като същевременно повиши защитата на ландшафта, местообитанията и биологичното разнообразие. Устройствените планове следва да вземат предвид екологичните услуги, предоставяни от екстензивните аквакултури в изкуствени езера.

В много случаи нуждите на аквакултурата сами по себе си не могат да оправдаят извършването на подобна сложна процедура за морската среда. При все това, този подход бе приложен например в ирландския опит (CLAMS – координирани местни системи за управление на аквакултурите)²⁰, регионалната стратегия за аквакултурата в Галисия²¹ и националния проект за пространствено планиране в областта на аквакултурата във Финландия²². Съществуващото планиране, като напр. плановете за разполагане на морски вятърни платформи²³, може да се използва като отправна точка. Изготвени са насоки за пространственото планиране в Средиземно море²⁴ и в Балтийско море²⁵, които могат да осигурят информация за държавите членки. Освен това данните, събрани при прилагането на съществуващото законодателство (напр. директивата за възобновяемите енергийни източници, ОПОР, директивата за морска стратегия (MSFD), РДВ, директивите за местообитанията и за птиците), могат също така да се използват за планиране на аквакултури. През март 2013 г. Комисията прие предложение за директива за установяване на рамка за морско пространствено планиране и интегрирано крайбрежно управление²⁶. Държавите членки ще продължат да носят отговорност за разработването и определянето на общите цели и съдържанието на тези планове.

Аквакултурата може съществено да засегне околната среда, ако не е правилно проектирана и наблюдавана. Поради това някои въздействия на аквакултурата върху околната среда (например обогатяване с хранителни вещества и органична маса, замърсяване с опасни вещества) са специално разгледани в

18

http://ec.europa.eu/maritimeaffairs/documentation/studies/documents/economic_effects_maritime_spatial_planning_en.pdf;

19

http://www.windbarriers.eu/fileadmin/WB_docs/documents/WindBarriers_report.pdf

20

Технически доклад на JRC „Подход към показателите за ефективност на европейската аквакултура“

21

http://www.bim.ie/media/bim/content/BIM_CLAMS_Explanatory_Handbook.pdf

22

<http://www.intecmar.org/esga/>

23

http://www.mmm.fi/en/index/frontpage/Fishing_game_reindeer/Fisheriesindustry/aquaculture.htm

24

Напр. „пътна карта Windspeed“ <http://www.windspeed.eu/>

25

Резолюция на GFCM 36/2012/1 http://www.faosipam.org/GfcmWebSite/docs/RecRes/RES-GFCM_36_2012_1.pdf

26

<http://www.aquabestproject.eu>

COM(2013) 133 окончателен

законодателството на ЕС. Цялостното въздействие на отделни стопанства включва и други видове натиск (например утаяване, физически смущения) и се влияе от други фактори, включително например вида на отглежданите организми, местоположението на стопанството и уязвимостта на местната околна среда. Съгласно проучване на Европейския парламент²⁷ оценката на тези аспекти на околната среда в рамките на процеса на пространствено планиране може да намали административната тежест за частните предприемачи и да ограничи несигурността при процедурите по издаване на лицензи, като по този начин инвестициите стават по-привлекателни. Няколко проучвания и опит в други промишлени сектори²⁸ потвърждават, че справянето с този вид въпроси на ранен етап от процеса на планиране намалява до минимум въздействието върху околната среда, намалява съпротивата на местното население, предотвратява ненужни забавяния и повишава шансовете за успех на нови проекти. Този вид опит може да предостави полезни насоки на производителите на аквакултури и да спомогне за повишаването на устойчивостта на сектора на аквакултурите на ЕС, приемането му от обществото и конкурентоспособността му.

Тъй като пространството и екологичният капацитет както в морските, така и във вътрешните води са ограничени, следва да се прилага екосистемен подход. Специално внимание следва да се обърне, когато са засегнати уязвими и защитени зони, чрез добро планиране и процедури за оценяване; положителният опит, свързан с интегрирането на аквакултурата в обекти на „Натура 2000“, показва, че изгодна търговска дейност и опазването на биологичното разнообразие са съвместими. Екологичните услуги, предоставяни от осъществявани в изкуствени езера екстензивни аквакултури, представляват конкретен пример за икономическа дейност, отговаряща на нуждите на опазването на дадено местообитание или даден вид.

- **Цел за държавите членки:** въвеждане на координирано пространствено планиране, включително морско пространствено планиране на равнище морски басейн, за да се гарантира, че потенциалът и нуждите на аквакултурата се вземат предвид, и да се осигури адекватно разпределение на пространството във водите и на сушата за устойчивото развитие на сектора на аквакултурите.
- **Цел за Комисията:** наблюдаване на прилагането на координираното морско планиране, разпространяване на проучвания и опит с цел държавите членки да бъдат подпомогнати при извършването от тях планиране. Организиране на семинар по обмен на най-добри практики през лятото на 2014 г.

3.3. **Повишаване на конкурентоспособността на сектора на аквакултурите в ЕС**

Предприятията за аквакултури в ЕС са изправени пред различни предизвикателства и възможности, които изискват решения, съобразени с

²⁷

<http://www.europarl.europa.eu/committees/en/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29819>

²⁸

Вж. напр. http://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/guidance_en.htm
<http://www.project-gpwind.eu/>

конкретните нужди²⁹, но всички ще имат полза от по-добра организация на пазара и структуриране на организациите на производители на продукти от аквакултури. Тези цели представляват приоритет за реформата на общата организация на пазара (ООП) и за новия Европейски фонд за морско дело и рибарство (ЕФМДР). Плановете за производство и предлагане на пазара, заедно с Обсерваторията на пазара на ЕС, следва да помогнат на производителите да идентифицират възможностите за бизнес и да адаптират своите пазарни стратегии.

Растящите очаквания на потребителите за качество и разнообразие на хранителни продукти, особено на онези, които са местно производство, предлагат нови възможности за придаване на стойност на крайбрежните и вътрешните зони. Координираните действия на местно равнище между предприемачи, обществени органи, сдружения, научноизследователски институции и организации за образование и обучение могат да спомогнат за стимулирането на местните икономики и посрещането на нарастващото търсене на морски храни, произведени по устойчив начин на местно равнище.

Търговската диверсификация може да осигури допълнителни източници на доход на производителите. Например интегрирането с риболова и туризма или интернализацията на някои дейности нагоре или надолу по веригата могат да осигурят търговски възможности за производители на аквакултури.

Развитието и диверсификацията на търговските дейности могат да бъдат насърчени и посредством пазарно ориентирани научни изследвания, иновации и трансфер на знания. За тази цел държавите членки следва да засилят полезното взаимодействие между националните научноизследователски програми и да насърчат участието на предприятията в научноизследователска и иновационна дейност, включително по-конкретно да изпълнят стратегическия план за научни изследвания на Европейската платформа за технологии и иновации относно европейската аквакултура, както и стратегията за „син растеж“³⁰.

Осъществяването в изкуствени езера екстензивни аквакултури, широко разпространени по-специално в Централна и Източна Европа, подкрепят биологичното разнообразие и предлагат важни услуги и търговски възможности, надвишаващи производството на хранителни продукти, с потенциал за по-висока конкурентоспособност в случай на адекватно оценяване. Въздействията на правилата, които се прилагат в области с богато биологично разнообразие, като обектите на „Натура 2000“, и пропуснатата печалба, дължаща се на защитени хищници като корморана, както и доброволните ангажименти за опазване на биологичното разнообразие или водите, следва да бъдат признати от публичните власти. В някои региони хищниците, и по-специално кормораните, представляват важен фактор, засягащ производството от аквакултури, осъществявани в изкуствени езера. В Директивата за птиците³¹ се определя система от дерогации за защита на интересите на рибарството и аквакултурите. Държавите членки могат да

29

<http://www.europarl.europa.eu/committees/en/pech/studiesdownload.html?languageDocument=EN&file=29823>

30

COM (2012) 494

31

Директива 79/409/ЕИО на Съвета

използват пълноценно разпоредбите на дерогациите, за да предотвратят сериозни щети от корморани в областта на рибарството или аквакултурите. С цел да се подпомогнат държавите членки, наскоро Комисията публикува ръководство³² за изясняване на ключовите понятия във връзка с прилагането на системата от дерогации.

- **Цел за държавите членки:** Да се възползват в пълна степен от предлаганата ООП и от ЕФМДР за подкрепа на икономическия растеж чрез подходящо разпределение на средства за аквакултурите, включително за планове за производство и предлагане на пазара и за подобряване на връзките между научноизследователската и развойна дейност и промишлеността (особено за малките и средни предприятия). Да подкрепят образователните и професионални програми, покриващи нуждите на сектора на аквакултурите.
- **Цел за Комисията:** Да координира и подкрепя научните изследвания и иновациите в областта на аквакултурата чрез всички подходящи програми и фондове на ЕС. Да насърчава трансфера на знания, най-добри практики и иновации, включително резултатите от научноизследователски проекти на ЕС. Да създаде удобна за ползване обсерватория на пазара на ЕС, която да предоставя информация за пазара.

3.4. Насърчаването на равни условия за операторите в ЕС чрез използване на техните конкурентни предимства

Високите стандарти в областта на околната среда, здравето на животните и защитата на потребителите са сред основните конкурентни предимства на сектора на аквакултурите на ЕС и следва да бъдат използвани по-ефективно, за да може той да се конкурира на пазарите.

Съществуващите санитарни проверки на произведените в ЕС и на вносните продукти вече гарантират високо ниво на хранителна безопасност. Обществената загриженост доведе и до желанието на потребителите, НПО и търговците на дребно да се гарантира, че закупената от тях храна е била произведена при спазване на много високи екологични и социални стандарти за устойчивост. Ако нивото на устойчивост на произведените в ЕС продукти от аквакултури бъде правилно разгледано и съобщено на обществеността, това може да подобри конкурентоспособността и общественото приемане на сектора на аквакултурите в ЕС и на неговите продукти. Новите разпоредби относно етикетването, предложени в Регламента за ООП, могат да помогнат за по-добро диференциране на произведените в ЕС продукти от аквакултури; схемите за доброволно сертифициране също могат да изиграят роля в този контекст. Изграждането на къси снабдителни вериги за храните също може да осигури на висококачествените и изключително пресни местни продукти допълнителна стойност за близост.

Опитът в селскостопанския сектор потвърждава, че е налице нарастващо търсене на устойчиви и висококачествени храни. Например през последните десет години темпът на растеж на продажбите на дребно на биологични храни на четирите най-големи пазара на ЕС надмина общия ръст на търсенето на хранителни продукти в ЕС със средни годишни темпове на растеж от 7—15 %

³² <http://ec.europa.eu/environment/nature/cormorants.htm>

за биологичните храни срещу 2—5 % за небιологичните³³. Според ФАО производството на биологични продукти от аквакултури в Европа се е увеличавало с близо 30 % годишно в периода между 1998 и 2007 г. Някои търговци на дребно играят важна роля за предоставянето на пазара на сертифицирани рибни продукти, което представлява част от техните общи ангажименти за корпоративна социална отговорност; включването на големи търговци на дребно бе един от решаващите фактори, довели до бързия ръст на сектора за биологични храни през последното десетилетие.

ЕС насърчава високи екологични, социални, санитарни и фитосанитарни стандарти на всички нива в рамките на търговските споразумения, които договаря с трети държави, включително в областта на аквакултурите.

- **Цел за държавите членки:** Да подкрепят развитието на организации на производителите и междубраншови организации, включително на международно ниво. Това би улеснило колективното управление и/или инициативите за саморегулиране между производители, преработватели и търговци на дребно в сътрудничество със сдруженията на потребителите и неправителствените организации, когато това е уместно. Да подкрепят, прилагат и контролират изискванията и разпоредбите за етикетиране.
- **Цел за Комисията:** Да гарантира, че правилата за етикетиране, по-специално по отношение на преснотата, произхода и търговското наименование, се прилагат в пълна степен. Да подобри прозрачността на пазарите и да разпространява пазарната информация за тенденциите на местно, европейско и международно равнище. До края на 2013 г. да започне информационна кампания относно силните страни на сектора на аквакултурите в ЕС.
- **Цел за консултативния съвет по аквакултурите:** Да подпомогне структурирането на производството и предлагането на пазара на продукти от аквакултури, включително сертифицирането и етикетирането. Да допринесе за подобряване на пазарните проучвания на сектора. Да улесни инициативите за саморегулиране и да помогне за тяхното съобщаване на потребителя.

4. НОВА ПОЛИТИКА В ПОДКРЕПА НА СЕКТОРА НА АКВАКУЛТУРИТЕ В ЕС

Отвореният метод на координация предоставя рамка за развитието на национални стратегии и за координирането на политиките между държавите — членки на ЕС. Този доброволен процес цели осигуряването на практически отговори на предизвикателствата, набелязани от държавите членки и заинтересованите страни. Той включва съгласувани действия между националните политики и тези на ЕС при пълно спазване на принципа на субсидиарност.

С цел да се улесни обменът на знания, умения и най-добри практики, всяка държава членка се приканва да определи национално звено за контакт; Комисията ще се обръща към тях например при организиране на партньорски проверки и при идентифициране и разпространение на най-добри практики.

³³

По данни на Евростат и http://ec.europa.eu/agriculture/analysis/markets/organic_2010_en.pdf

4.1. Многогодишен национален стратегически план за насърчаване на устойчив сектор на аквакултурите

С цел по-добре да координират действията си за насърчаване на сектора на аквакултурите, от държавите членки се изисква съгласно предложенията на Комисията, които понастоящем се обсъждат с Европейския парламент и Съвета, да изготвят многогодишен национален стратегически план въз основа на стратегическите насоки на ЕС, представени в настоящото съобщение. Комисията е подготвила проект на структурата на плана (приложение 1) с цел да се улесни работата на държавите членки.

Многогодишните национални планове следва да обхващат периода 2014—2020 г. Държавите членки се насърчават да направят междинна оценка на прилагането на своя план до края на 2017 г.

4.2. Взаимно допълване с Европейския фонд за морско дело и рибарство

Предложеният ЕФМДР е предназначен да подкрепи прилагането на ОПОР. От всяка държава членка ще бъде поискано да изготви оперативна програма (ОП), съдържаща действията, които тя възнамерява да финансира по линия на ЕФМДР. Доколкото става въпрос за сектора на аквакултурите, ще е от значение ОП да съответства на гореспоменатия многогодишен национален план с цел да се насърчи съгласуваността на цялата политика.

4.3. Обмен на най-добри практики

Отвореният метод на координация цели също така развитието на процес на взаимно обучение между държавите членки. Ключов инструмент в това отношение са партньорските семинари, на които държавите членки могат да споделят и оценят ефективността на идентифицираните добри практики в политиките, програмите или институционалните договорености, включително по отношение на оценката и смекчаването на въздействието върху околната среда. Те предоставят възможности за обучение в целия ЕС относно процеса на прилагане или политическите подходи.

Държавите членки се приканват да представят в многогодишния си национален план три предложения на добри практики. Комисията възнамерява поне веднъж годишно да организира партньорски семинари, за да представи подбрани добри практики и да позволи обмена на информация между държавите членки.

4.4. Консултативен съвет по аквакултурите

Диалогът със заинтересованите страни се оказва от съществено значение за постигането на целите на ОПОР. Създаването на Консултативен съвет по аквакултурите следва да даде възможност на Комисията и държавите членки да се възползват от знанията и опита на всички заинтересовани страни.

Ролята на съвета ще бъде да предоставя препоръки на създателите на политики, за да им помогне да приемат решения, основани на факти. Комисията насърчава активното участие на всички заинтересовани страни: производителите, промишлеността в горната част на веригата (доставчици на фуражи, научноизследователски организации, ветеринарни лекари, доставчици на оборудване), промишлеността в долната част на веригата (например събирането на реколтата, транспорта на живи организми, преработката, износа,

разпространението), асоциациите на потребителите, екологичните НПО, профсъюзите и др.

4.5. Следващи стъпки

Държавите членки се приканват да изпратят на Комисията своя многогодишен национален план най-късно заедно с оперативната програма. До април 2014 г. Комисията възнамерява да изготви обобщаващ доклад за всички национални планове с цел споделяне на информация между държавите членки и разпространяване на добри практики.

Държавите членки се насърчават да направят междинна оценка на прилагането на многогодишния си национален план до края на 2017 г., на чиято основа Комисията възнамерява да обмисли възможността за преразглеждане на стратегическите насоки.

ПРИЛОЖЕНИЕ

Проект на структурата на многогодишния национален план за развитието на устойчив сектор на аквакултурите

1. Национален контекст и връзка с основните национални цели
  - Ситуация на национално равнище и стратегически подход към основните цели на ЕС
  - Количествено определена национална цел за растеж (2014—2020 г.)
2. Отговор на стратегическите насоки
  - а) Опростяване на административните процедури:**
    - 1) Оценка на ситуацията на национално равнище:
      - а) качествено описание на административната организация (основни органи, отговорни за предоставяне на лицензи, разпределение на отговорностите между администрациите и др.)
      - б) количествени данни и обяснения: вж. списъка в основния текст
    - 2) Основни елементи на планирания политически отговор: планирани действия за намаляване на административната тежест
    - 3) Ако е приложимо, съответните количествени цели и показатели (напр. очакваното намаляване на административните разходи и/или време и др.)
  - б) Осигуряване на устойчиво развитие и растеж на сектора на аквакултурите чрез координирано пространствено планиране:**
    - 1) Оценка на ситуацията на национално равнище: съществуваща рамка за пространствено планиране (в морските води и на сушата), разпределение на правомощията, вече изготвени пространствени планове.
    - 2) Основни елементи на планирания политически отговор: как ще бъде насърчавано пространственото планиране като се вземат предвид нуждите на сектора на аквакултурите
    - 3) Където е приложимо, съответните количествени цели и показатели (напр. брой и площ на новите обозначени области за сектора на аквакултурите, брой на приетите регионални планове)
  - в) Повишаване на конкурентоспособността на сектора на аквакултурите в ЕС:**
    - 1) Оценка на ситуацията на национално равнище: силните и слабите страни на националния сектор на аквакултурите, съществуващата подкрепа за научноизследователската и развойната дейност, райони, където е най-необходимо засилването на конкурентоспособността
    - 2) Основни елементи на планирания политически отговор: планирани дейности за подпомагане на иновациите и връзките между научноизследователската и развойната дейност и промишлеността и др.

- 3) Когато е приложимо, съответните количествени цели и показатели (напр. броя на партньорства между промишлеността и участниците в научноизследователската и развойната дейност)
- г) **Насърчаването на равни условия за операторите в ЕС чрез използване на техните конкурентни предимства:**
- 1) Оценка на ситуацията на национално равнище: организации на производители, съществуващи схеми за признаване на устойчивост (напр. доброволни схеми, използвани от основните национални търговци на дребно), възприемане на сектора на аквакултурите от страна на населението
  - 2) Основни елементи на планирания политически отговор (2014—2020 г.): планирани дейности за подобряване на имиджа на продуктите на сектора на аквакултурите в ЕС (напр. комуникационни кампании, подкрепа за участието в доброволни схеми, подкрепа за биологичните аквакултури)
  - 3) Където е приложимо, съответните количествени цели и показатели (напр. процента на биологичните и/или сертифицираните аквакултури и др.)

3. Управление и партньорство

- Ключов принос от основните участници (регионални и/или местни органи, промишлеността, заинтересованите страни и неправителствени организации)
- Връзка с приоритетите на ОП за ЕФМДР и разпределение на финансовите средства (ЕФМДР и други европейски или национални фондове)
- Наименование и данни за контакт на националното звено за контакт във връзка с насърчаването на устойчив сектор на аквакултурите

4. Най-добри практики

- Установяване и представяне на три най-добри практики на национално равнище